

Hierarchie hodnot

A: Jaká je vlastně hierarchie hodnot?

B: Nač se rozptylovat. Soustředíme se na to nejdůležitější.

Co pokládáte v hierarchii hodnot za nejvyšší hodnotu?

A: Myslím si, že nějaká nejvyšší hodnota neexistuje!

B: Budiž, řekněte mi tedy, co kladete na druhé místo v hierarchii hodnot?

A: I když nejvyšší hodnota neexistuje, přesto se po ní ptáme. Tzn., že je v nás touha po té nejvyšší hodnotě a proto na druhé místo kladu touhu po poznání.

B: Odhlédneme-li tedy od pořadí, můžeme říci, že tou nejvyšší hodnotou je pro vás touha po poznání? Je tomu tak?

A: Ano, pro mne subjektivně je touha po poznání nejvyšší hodnotou.

B: Toužíme po tom, co máme nebo po tom co nemáme?

A: Toužíme po tom, co nemáme.

B: Tzn., že získáme-li to, co jsme až dosud neměli, že už po tom nemůžeme toužit?

A: Samozřejmě. To, co máme, po tom už nemůžeme toužit.

B: Je-li tomu tak, to abyste se bál poznávat. V okamžiku kdy poznáte, nemůžete toužit po poznání a ztratíte tím svou nejvyšší hodnotu.

A: Protože nejvyšší hodnota neexistuje, nelze ji tedy poznat a tedy svou nejvyšší hodnotu nemohu ztratit. Nikdy nemohu ztratit touhu po poznání.

B: Předmětem diskuse není ona nejvyšší hodnota, o níž tvrdíte, že neexistuje, ale touha po poznání, o níž tvrdíte, že je vaší nejvyšší hodnotou. Což může člověk toužit po něčem, o čem neví, že to vůbec existuje, a navíc netoužit po naplnění své touhy?

Co je to za touhu, která netouží po svém naplnění?

A: Protože nejvyšší hodnota neexistuje, zůstává nám jen touha po poznání, která netouží být naplněna a tou je zážitek tajemna. Ocituji vám odborníka z nejpovolanějších, Alberta Einsteina:

"...Tím nejkrásnějším, co kdy můžeme zažít, je tajemno.

Je to ten nejzákladnější pocit,

který je vždy na začátku

jakéhokoli opravdového umění i vědy.

Kdo ho nezná, kdo už se nedokáže divit,

kdo nedokáže žasnout,

je tak říkajíc mrtvý a oči má vyhaslé..."

B: Albert Einstein přeci říká, že tento váš zážitek tajemna je jen na začátku vědy, že tedy končí poznáním. Pak tu tedy máme co dělat s touhou po poznání, která poznání naplňuje a přestává být touhou, ale stává se poznáním. Protože jste si však postavil touhu po poznání na nejvyšší příčku v hierarchii hodnot, právem se obáváte, že o svou hodnotu přijdete tím, že poznáte. Vaše tvrzení, že neexistuje nejvyšší hodnota, kterou bychom mohli poznat je tedy motivováno jen a jen touto obavou. Ničím jiným ji odůvodněnou nemáte. Je tomu tak?

A: Jestliže poznám, nedokážu žasnout a budu tak říkajíc mrtvý a budu mít vyhaslé oči, jak praví Einstein.

- B: Opět potvrzujete svůj strach z poznání. Oči jsou orgánem vnímání, kterým poznáváme to, co bylo stvořeno jiným. Je to orgán pasivní, na základě jehož vnímání jsme nuceni aktivně myslet. Ten, kdo poznal, již nemá zapotřebí poznávat a nemá ani zapotřebí pasivních orgánů. Proto tradice praví, že Homér byl slepý. Ten, kdo má poznání, ten má plné, aktivní myšlení, jímž tvoří to, co jiní mohou pouze pasivně vnímat a učit se na tom poznávat. To vše on (tvůrce) ovšem zná a tedy to poznávat nemusí. Proto se poznávajícím jeví být zevně mrtvý s vyhaslíma očima. To, co se jeví lidem jako smrt, je životem Bohů, a to, co lidé pokládají za život, to nazývají Bohové smrtí. Ať se Vám tento výklad líbí nebo ne, Vaše touha po poznání je poznáním ohrožena a proto se poznání bojíte. Je tomu tak?
- A: Tak z tohoto mi vychlo v krku. Je opravdu nesmysl, aby ten kdo poznal dál poznával. Jenže jde o to, je-li vůbec možno všechno poznat. Tak např. tam někde v nekonečném vesmíru je galaxie vzdálena několik miliard světelných let, na kterou se nemůžeme nikdy dostat a tedy ji nikdy nemůžeme poznat.
- B: Je-li předmětem Vaší touhy po poznání konkrétní galaxie, na kterou se nemůžete dostat, pak poznání této galaxie stavíte jako vyšší hodnotu nad touhu po poznání. Tzn., že tou nejvyšší hodnotou, o které jste tvrdil, že neexistuje je cokoli, co toužíte poznat. Souhlasíte?
- A: Uznávám že nad touhou po poznání stojí vždy předmět touhy, to je poznávaná věc, kterou může být cokoli. Tzn., že nejvyšší hodnota skutečně existuje, jenže každý má jinou.
- B: Ačkoli má každý jinou nejvyšší hodnotu, přece mají všichni za nejvyšší hodnotu totéž. Nejvyšší hodnotou je pro každého " KONKRÉTNÍ PŘEDMĚT TOUHY ".
- A: Ale tímto není vyřešena otázka poznatelnosti nejvyšší hodnoty, např. v podobě poznatelnosti vzdálené galaxie.
- B: Představte si člověka, který cestuje po světě. Když je v Americe, touží poznat Evropu, když je v Evropě touží poznat Afriku atd. Vždy touží poznat právě to, co je od něj vzdálené a nikdy to, co má nablízku. Není pošetilý? Zda-li pak by tento člověk, kdyby se dostal na onu vzdálenou galaxii netoužil po poznání této naší galaxie? Můžeme o takovém člověku říci, že má touhu po poznání? Právě naopak. Což se poznání nevyhýbá?
- A: Dobře, tak si představte člověka, který cestuje po světě. Když je v Americe pozná Ameriku, když je v Evropě pozná Evropu atd. Avšak zjistí, že všechno poznat nemůže. Tzn., že všechno přece jen nelze poznat.
- B: Shodli jsme se na tom, že každý může mít jiný předmět touhy. Kolik lidí, tolik může být předmětů touhy a každý člověk během svého života předmět své touhy mění. Konkrétních předmětů touhy je tedy tolik, že kdyby po všech chtěl zatoužit jediný člověk, nestačilo by mu na to ani milion životů. A přece jsme, na základě těch několika málo konkrétních předmětů touhy, o nichž víme, dospěli k poznání, že všichni lidé mají tutéž nejvyšší hodnotu, tj. již zmíněný předmět touhy. Proč si myslíte, že nemůžete k takovému závěru dojít tady, ale jen na vzdálené galaxii? Naším cílem přece není do nekonečna střídat předměty touhy, ale poznat, co je nejvyšší hodnotou. A to jsme přece poznali. Nejvyšší hodnotou všeobecně je konkrétní předmět touhy. K tomuto poznání se dostaneme přes kterýkoli předmět touhy. Tzn., že je lhostejno, kde (u které touhy) začneme, neboť všechny Cesty (touhy) vedou do Říma (k obecnému předmětu touhy). Proto se neohlížejte po vzdálené galaxii, ale poznávejte své nejbližší okolí. Nebo snad chcete tvrdit, že své nejbližší okolí dokonale znáte?
- A: Své nejbližší okolí znám dokonale.
- B: Jak daleko sahá pojem Vašeho nejbližšího okolí.
- A: No je pravdou, že je to jen nějakých 15–20 km v okolí mého bydliště.
- B: Mám tomu rozumět tak, že v tomto okruhu znáte dokonale každého člověka?
- A: Samozřejmě, že ne.
- B: Nuže ptám se znovu: Jak daleko sahá pojem Vašeho nejbližšího okolí?
- A: No tak máte pravdu, asi to bude jen pár set metrů.
- B: Mám tomu rozumět tak, že v okruhu těchto pár set metrů poznáte dokonale každého člověka?
- A: No tak zase máte pravdu v tom, že dokonale mohu poznat jen svoji nejbližší rodinu a nejbližší přátele.
- B: Mám tomu rozumět tak, že dokonale znáte všechny členy své nejbližší rodiny a přátele?

- A: No zdá se, že nemohu znát dokonale všechny, ale jen některé.
- B: Které? Je vůbec někdo o kom můžete říci, že ho dokonale znáte?
- A: Zdá se, že ne! Zdá se, že to ani není možné!
- B: Proč si myslíte, že to není možné?
- A: Protože do duše druhého člověka nevidím.
- B: A do své duše vidíte?
- A: No myslím si, že ano.
- B: Když do sebe vidíte, znáte se dokonale?
- A: Myslím si, že ano.
- B: Takže přesně víte, kdy se mýlíte a kdy ne?
- A: Mýlit se je lidské. To však neznamená, že se neznám.
- B: Jestliže do své duše vidíte, avšak nedokážete v ní rozeznat nepravdu od pravdy, pak je ve Vašem vnitřním duševním životě něco, o čem nevíte, co to je, tzn., že neznáte dokonale obsah svého nitra a tudíž se dokonale neznáte. Je to tak?
- A: Jak se zdá, neznám dokonale ani sám sebe.
- B: Nezdá se Vám, že Vy sám na celém světě jste to jediné, do čeho skutečně můžete vidět? Neměl byste se tedy věnovat nejdříve poznání sebe sama a nevzdychat nad nedosažitelností nějaké galaxie?
- A: Všechno se ve mně přičí, a přesto musím souhlasit.
- B: Nezdá se Vám tedy, že byste své úvahy o nepoznatelnosti světa měl odložit až na dobu, kdy poznáte sám sebe?
- A: Nezbyvá než ustoupit hrubé síle argumentů a opět souhlasit.
- B: Nuže, co nyní postavíte na nejvyšší stupeň hierarchie hodnot?
- A: Sice jste mne dokopal k závěru, že nejvyšší hodnotou (nejvyšším předmětem touhy) je poznat sebe sama, ale mnozí přece tvrdí, že tou nejvyšší hodnotou je Láska. Láska je určitě něco, co si zaslouží být nejvyšší hodnotou.
- B: Musím se Vás tedy zeptat: Co máte na mysli pojmem Láska?
- A: Láska, to je nejvyšší možný cit, který je možno prožít zase jen citem a proto ho nelze rozumovými slovy popsat. Je to něco nepopsatelného, co nás přesahuje, před čím se můžeme jen sklánět.
- B: Co myslíte, existuje něco, co přesahuje Lásku?
- A: Je-li Láska tím, co všechno přesahuje, pak Lásku nic již přesahovat nemůže.
- B: Je-li něco, co Lásku přesahuje, pak to Lásku přesahovat může. Není-liž pravda?
- A: Je-li něco takového, pak to Lásku přesahovat může, ale teď je na Vás, abyste řekl co to je?
- B: To, co přesahuje Lásku je ušulum.
- A: Proboha, a co to je?
- B: Ušulum, je to nejvyšší, co může být, a je to možné prožít zase jenom ušulem, takže se to vymyká rozumovým pojmům a nemůže Vám tedy popsat, co to je.
- A: Chápu, kam míříte, že takovou argumentací, jakou jsem použil pro Lásku, je možno zneužívat jakkoli a postavit na nejvyšší místo cokoli.
- B: Nuže, můžeme se shodnout na tom, že o Lásce můžeme mluvit jen tehdy, jestliže víme, co to je, tzn., jen tehdy když ji skutečně poznáme.
Ten, kdo lásku poznává, jsme my sami. Kdybychom sami sebe nepoznali, nemohli bychom vědět, že jsme to my, kdo poznává lásku, tzn., že bychom nemohli vědět, že poznáváme lásku.
- A: Ano, máte pravdu, Lásku může poznat jen ten, kdo pozná sebe sama.
- B: Řeknu-li, že jsem poznal Lásku a řeknu-li, že jsem prožil Lásku, říkám dvěma různými způsoby totéž anebo říkám dvě různé věci?

- A: Zní mi to jako totéž, ale nemělo by to být totéž. Poznávat můžeme i teoreticky, prožívat můžeme jen prakticky.
- B: Domníváte se, že lze Lásku poznat teoreticky?
- A: Máte pravdu, Lásku lze poznat jen prakticky. Uznávám tedy, že poznat Lásku je totéž, co prožít Lásku.
- B: Budeme tedy moci souhlasit s názorem, že Láska je nepoznatelná?
- A: Protože lze Lásku prožít, lze ji i poznat. Láska je tedy poznatelná.
- B: Je-li poznatelná, je její poznání sdělitelné?
- A: Jak, prosím Vás, chcete popsat cit, který se ani vyjádřit slovy nedá? Láska je poznatelná, ale nesdělitelná.
Tu musí každý poznat sám.
Protože jsou obory, kde lze poznávat pouze citem, a výsledky tohoto poznání jsou nesdělitelné.
- B: Které obory máte na mysli?
- A: Například obor umění.
- B: Umění je obor tvorby anebo obor poznání stvořeného?
- A: V tomto oboru poznávám i tvořím citem a nepoznávám rozumem.
- B: Co tu poznáváte a co tu tvoříte?
- A: No právě to, co tu poznávám Vám nemohu popsat, protože to poznávám citem. A to, co takto citem poznávám, to maluji.
- B: Tak Vy po mně chcete, abych uvěřil tomu, že to, co poznáváte citem je nesdělitelné a současně mi to sdělujete štětcem a barvami. Tak je to sdělitelné nebo není?
- A: Vždyť říkám, že je to nesdělitelné. Vy chcete všechno uchopit jen rozumem, ale svět citů přece rozumem uchopit nelze. Ten lze vyjádřit jen uměním.
- B: Tady Vám musím položit několik otázek:
1. Odkud jste vzal, že chci všechno poznat jen rozumem?
 2. Jaký je rozdíl mezi sdělováním a vyjadřováním?
 3. Jak můžete jedním dechem tvrdit, že svět citů nelze sdělit, ale že ho lze jen vyjádřit?
- A: 1. Zdá se mi, že všechno chcete mít vyjádřeno logicky.
2. Obojí je totéž
3. Uznávám, že jsem se špatně vyjádřil, opravuji se následovně: Umělecké sdělení může být i takového druhu, že ho nelze rozumově vyjádřit.
- B: 1. Pojem "zdá se mi" ukazuje na to, že mi podsouváte to, co se Vám zdá bez ohledu na to, zda je to pravda nebo ne.
3. Což tu nevedeme spor o poznatelnosti stvořeného? Nepoznatelnost přece nelze obhajovat tím, že věc poznáváme jinak než rozumově. Poznání jako poznání. Co poznáváte citem to poznáváte a ne že nepoznáváte. Tedy je to poznatelné. Ba dokonce to sdělujete (např. malbou) a tvrdíte, že je to nesdělitelné
- A: 1. Uznávám, že to tvrdit nemohu, že se mi to jenom zdálo, beru to zpět.
3. Uznávám, že svět citů je sdělitelný a tedy poznatelný.
- B: Jestliže umělec neumí vyjadřovat poznání světa citů jinak než malbou, jakým právem chce zakazovat druhým, aby své poznání téhož světa citů sdělovali jiným způsobem, například rozumově a logicky?
- A: Uznávám, nikdo nemá právo říci, že svět citů je rozumově nepoznatelný.
- B: Jestliže se někdo nedokáže o tomto světě vyjádřit jinak než umělecky, nikdo nemá právo jeho způsob vyjadřování zpochybňovat. Ovšem s touto výhradou, že pokud je toto poznání vyjádřeno rozumový pojmy, mám právo prověřit jsou-li tyto pojmy logické a v případě, že nejsou, dokázat, že nejsou a zpochybnit celé vyjádření. Z věci je zřejmé, že to, co Vy nazýváte uměleckým vyjadřováním je mimo jakoukoli kontrolu a že se může jako vyjadřování poznání světa citů pouze tvářit. Toto vyjadřování nelze ani vyvracet ani dokazovat. Naproti tomu rozumové poznání je zcela pod kontrolou, nic si nemůže vymýšlet a proto pro nás má hodnotu pouze tento druh sdělování.
Umělecké dílo se ovšem zdaleka nemusí vyjadřovat nekontrolovatelně. Jsou umělci, jako např. Leonardo, Michelangelo, Raffael, Tizian aj., kteří do své malby vkomponovali právě rozumové poznání reality a jejich díla jsou tedy naprosto pod logickou kontrolou. Obávám se, že takový druh umění jste na mysli asi neměl.

A: Neměl.

B: Abychom si rozuměli, my jsme si tu nedokázali, že svět citů je rozumově poznatelný a vyjádřitelný, ale dokázali jsme si tu, že nikdo nemůže tvrdit opak (že není rozumově poznatelný a sdělitelný). Podívejme se na tento svět blíž. Tak např. někoho píchnete špendlíkem do prodloužené části zad. Pokud není necitlivý, určitě zareaguje.

A já se ptám: Jak?

A: Otočí se a podívá se, co ho píchlo.

B: Co uvidí?

A: Uvidí mne rozesmátého se špendlíkem v ruce.

B: Co si pomyslí?

A: Pomyslí si, že jsem ho určitě píchl já.

B: Tzn., že na základě pocitu dospěl k rozumovému poznání pravdy. Je to tak?

A: Je.

B: Navíc, aniž by se cokoli dozvěděl o sobě, dozvěděl se leccos o mém citovém životě. Dozví, že jsem zlomyslný a že mi dělá dobře dělat si legraci z druhých. Zde máme konkrétní případ rozumového poznání světa citů.

Znáte malíře, který by tuto zlomyslnost dokázal vyjádřit svými barvami lépe a pravdivěji, než jsme to učinili my logickými pojmy?

A: Nejen že neznám, ale něco takového ze světa citů vyjádřit barvami ani nejde.

B: Je tedy svět citů rozumově poznatelný nebo ne?

A: Zdá se, že je.

B: Je nějaký jiný způsob poznání světa citů než rozumový lepší?

A: Zdá se, že ne. O lepším nevím.

B: Co myslíte? Jsou city a láska totéž?

A: City a láska není totéž.

B: Jaký je mezi nimi rozdíl?

A: Lásku pociťujeme třeba k Bohu, ke konkrétnímu člověku nebo k alkoholu atp.

City znamená, že pociťujeme bolest, radost, křivdu atp.

B: Tzn., že lásku i city pociťujeme. Zatímco city pociťujeme jen na základě toho, co už se stalo, tj. pasivně (trpně), lásku pociťujeme jen na základě toho, co se ještě nestalo, ale co bychom chtěli, aby se stalo, tj. aktivně (činně). Proto má láska sklon k sebeobětováním a darům, zatímco city mají sklon k sebezachování a k přijímání darů. Souhlasíte?

A: Ano.

B: Protože pasivní city se projevují libostí a nelibostí vždy ve vztahu k něčemu objektivně existujícímu (tj. k uskutečněné oběti či daru lásky), jsou jejich projevy v jejich vztazích ke konkrétní objektivní realitě objektivně poznatelné.

Protože aktivní láska je tu již jako chtění toho, co tu objektivně ještě není (tj. chtění obětovat se či darovat) je již subjektivní realitou aniž se objektivně projeví. To, co se projeví objektivně, to není láska, ale konkrétní oběť či dar. Láska je tedy poznatelná pouze subjektivně. Tzn., že lásku můžeme poznat bezprostředně jen sami v sobě. Je tomu tak?

A: Ano.

B: Tzn., že o lásce nemůže nikdo mluvit jinak, než subjektivně. A proto je také vyjádřitelná pouze subjektivně. Mluvíme-li tedy o poznané lásce, mluvíme o svém duševním životě.

A: No, to ne. Můžeme přece hovořit o lásce ve vztahu ke druhým lidem i o lásce mezi lidmi.

B: Pokud si dobře pamatuji, byl jste to Vy, kdo první vyslovil názor, že lásku musí poznat každý sám v sobě. Jak můžete nyní tvrdit, že ji lze poznat mezi lidmi? Odkud víte, že je láska mezi lidmi?

A: Podle toho, že láska se vždy vztahuje k někomu nebo k něčemu.

B: Vy sám v sobě prožíváte lásku, která má vztah k někomu nebo k něčemu jinému?

A: Ano.

B: Pak je tedy láska ve Vás a mezi ní a předmětem či osobou, ke které se vztahuje je její vztah nikoli ona sama. Je to tak?

A: Ano, láska není mezi lidmi, ale v lidech. A to, co je mezi lidmi, kteří milují, jsou vztahy lásky.

B: Řekneme-li však, že mezi lidmi jsou láskyplné vztahy, neříkáme tím, že ty vztahy, které jsou mezi lidmi jsou plné lásky? Není přece jenom láska mezi lidmi?

A: Kde by se jen tak sama od sebe mezi lidmi vzala láska? Jak by mezi nimi mohla vzniknout? Srdce přece není mezi lidmi, ale v lidech.

B: Znáte pohádku "Hrnečku vař"?

A: Nevytahujete na mne zase nějaké ušulum? Jak probůh souvisí láska s krupicovou kaší?

B: Neslyšel jste nikdy o přetékaající lásce?

A: Už rozumím. Tam, kde jsou láskyplné vztahy, tam se láska dostala mezi lidi tak, že přetekla z jejich srdcí mezi ně, vzájemně se smísila a stala se objektivní realitou. Přesto, že byla počata subjektivně. Zřídlo lásky je tedy vždy v nitru jednotlivého člověka a odtud tryská jako pramen živé vody, jako kaše z hrnečku vař, a hrozí všem utonutím.

B: Jakmile přetékaající láska překročí hranice subjektu, přestává být subjektivním chtěním a stává se objektivním činem. Tj. konkrétní obětí, konkrétním darem. Objektivně se tedy jako láska neprojevuje. Mluvíme-li tedy o láskyplných vztazích, pak jsou tu objektivní realitou tyto vztahy, avšak jejich podstatou je subjektivní láska. To, co se tu objektivně projevuje jako vztahy mezi lidmi má tedy subjektivní podstatu. Něco jiného je však objektivní projev subjektivní podstaty (vztahy) a něco jiného je sama subjektivní podstata (láska). Tak např.: Něco jiného je objektivní projev dítěte (pláč) a něco jiného je subjekt dítěte (dítě není pláč). Budeme tedy tvrdit, že vztahy lze poznat pravdivě, protože je mohou všichni poznat společně objektivně, zatímco podstatu těchto vztahů, samotnou lásku, nelze poznat pravdivě, protože ji může poznat jen každý sám subjektivně?

Což můžeme tvrdit, že láskyplné vztahy vznikají tím, že do nich přetéká z každého srdce něco jiného než láska?

A: Ano, subjektivní lásku lze poznat právě tak pravdivě jako objektivní vztahy.

Subjektivní láska se neprojevuje objektivně jako láska, ale jako vztahy jejichž podstatou je subjektivní láska a proto o nich mluvíme jako o láskyplných vztazích. Tzn., že zevně objektivně se projevují vztahy, které jsou uvnitř (v skrytu) naplněny láskou.

B: Na jedné straně se láska projevuje jako objektivní realita ve vztazích, darech a jiných obětech, na druhé straně ji můžeme poznat jen jako subjektivní realitu. Jako objektivní realitu můžeme projev lásky přijímat nikoli poznávat. Není-li projev lásky konkrétním darem, ale všeobecným darem, projevuje se láska jako všeobecná objektivní realita, projevuje se jako dar (oběť) všeobecné podstaty (jako sladká kaše z hrnečku vař).

Tak např. písek je projevem daru všeobecné podstaty. Uplácáme-li z tohoto písku bábovku, je tato bábovka konkrétním darem bábovky a nikoli darem všeobecné podstaty

Jako subjektivní realita se láska může projevovat pouze dáváním nikoli přijímáním.

Tzn., že pravdivě poznat lásku může pouze dávající nikoli přijímající. Souhlasíte?

A: Souhlasím. Vzpomínám si, že v ČPDN 16 na str. 17 jsem četl povídku "Kde je nebe a peklo?", v níž nabírali lidé dlouhými lžícemi polévku z kotle. V té povídce se řešil způsob jakým mají lidé lásku přijímat, aby si pro přijímání projevů lásky jako objektivní reality nezpůsobili peklo na zemi, avšak zřídlo té polévky v povídce zůstalo utajeno stejně jako v pohádce "Hrnečku vař".

Nyní se mi zdá, že o tom zřídle něco vím.

Takovým zřídlem přece nemůže být člověk, ale bůh. Vždyť se přece říká, že Bůh je láska.

"...láska je z Boha . Bůh je láska..." (1. List Janův 4,7-8)

B: Když Vy na mne Janem, tak já na vás Pavlem:

"...láska Boží rozlita je v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýž dán jest nám." (Pavel Římanům 5,5)

Tady vidíte, že láska je Bohem jen pokud se rozlévá v nás. Pokud z nás přeteče, stává se podstatou objektivní reality, kterou již nepoznáváme pravdivě jako Boha, ale iluzorně jako podstatu daru. Jako oběť objektivní podstaty. Přirovnáme-li tedy věc k pohádce "Hrnečku vař", pak Bůh (láska) je sladkou kaší. A Vy mi řekněte, co je hrníček a co v něm tu kaši vaří?

A: No, hrníček by tedy mohl být Boží chrám. V Bibli se říká, že tělo je chrám Boží. Tzn., že hrníček je tělem. A to, co v něm tu kaši vaří, to si netroufám posoudit. Zdá se mi, že by to mohla být duše.

B: Tělo je Bůh anebo není?

A: Tělo není Bůh.

B: A jak je to u člověka? Je tělo člověk anebo není?

A: Člověk není pouze tělo. Člověk má i duši a svědomí, jak jsme k tomu dospěli v minulém dialogu.

B: Dejme si poradit od pohádky. Co musí udělat majitel hrnečku, aby hrneček vydal kaši?

A: Musel říci: "Hrnečku vař!"

B: Tzn., že musel ve vztahu ke svému hrnečku projevit svou vůli zvenčí.

A: Jak je možné projevit svou vlastní vnitřní vůli zvenčí?

B: Vůle je něco, o čem nemůžeme jen tak beze všeho říci, že je vnitřní nebo vnější. Praštím-li pěstí do stolu, projevil jsem ji zevně. Zadržím-li dech, projevil jsem ji vnitřně. Zadržím-li dech a praštím pěstí do stolu, projevil jsem ji vnitřně i zevně. Proto mohu navázat vztah k jinému člověku, tj. projevit vůli zevně nebo projevit svou vůli ve svém hrníčku (tj. vnitřně) aby reagoval tak, že začne vařit kaši. To, že se vaří kaše je pak reakce hrníčku na vnitřní projev mé vůle. Protože se moje vůle projevuje i venku ve vztahu k jinému člověku, přetéká obsah hrníčku, kaše z nitra ven. Proto hrníček přetéká. Projevování mé vnější vůle může skončit. Avšak skutečnost, že má kaše přetekla, tím přetečená kaše nezaniká. Následek se zde osamostatnil od příčiny. Protože jsem vařící kaši dával své vůli láskyplný obsah je zřejmé, že má vůle je prázdnou, která touží být naplněna. Je tedy má vůle podobna svědomí.

Svědomím se vůle může stát jen tehdy, přijme-li jeho míru, nebude-li tedy vůle ani menší, ani větší než míra svědomí. Naplním-li pak míru svého svědomí mírou své vůle, vařím lásku mírnou, mírumilovnou, která má míru Boha a je tedy projevem Boha, nikoli lásku nezměrnou, nemírnou, míru nemilující, která projevem Boha není a je tedy projevem ďábla. Nezměrné lásce říkáme láska vášnivá (hysterická, cholerická atp.).

Vzpomeňme opět na pohádku v níž se hrnečku zmocnili egoisté a vařili lásku bez míry, až způsobili katastrofu. Hlasatelé nezměrné lásky jsou vždy předzvěstí katastrofy. Vzpomeňme např. na hlasatele lásky na hoře Tábor u Bechyně v Čechách a kolik krve na tomto základě bylo prolito.

A: Je snad egoismus projevem ďábla?

B: Egoismus nemůže být projevem ďábla, ale je příčinou projevu ďábla, neboť jeho vůle nerespektuje míru svědomí a rozpoutává nezměrné ďábelské síly v podobě nezměrné egoidní lásky. Ďábelská láska je tedy egoidní jen co do své příčiny. Jako následek egoidní příčiny již egoidní není, ba naopak, je schopna ve své hysterii i bezohledného sebezničení.

A: Je tedy příčinou všeho zla na zemi ego a podstatou všeho zla nezměrná láska?

B: Přesně tak. Nejpršíšernější na věci je, že lidé vyznávají Boha jako nezměrnou lásku a netuší, že se klaní ďáblu.

A: Nyní se mi vnucuje otázka, co je protikladem projevu ďábla, tj. nezměrné lásky?

B: Jako je protikladem žáru mráz, tak je protikladem nadmíry lásky (nezměrné lásky) podmíra lásky (nedostatek lásky až žádná láska).

Protikladem projevu odstředivé exploze ďábelských (luciferských) sil je projev dostředivé savosti (hltavosti) satanských (ahrimanských) sil.

Tzn., že projev Boha není ani nad míru, ani pod míru, že projev Boha je uprostřed mezi projevem Lucifera a Ahrimana.

Míra Boha (svědomí) je Matkou Boží (viz minulý dialog). V plnosti této míry se rodí Bůh jako láska, jako Duch lásky. Máme tu tedy tři Duchy:

1. Duch pod míru	-	Satan	(ahrimanská láska)
2. Duch nad míru	-	Lucifer	(luciferská láska)
3. Duch míry	-	Bůh	(boží láska)

Souhlasíte?

A: Toto si netroufám posoudit.

B: Mám tomu rozumět tak, že si tuto věc netroufáte posoudit proto, že nevíte, je-li to pravda nebo si netroufáte z jiného důvodu?

A: Není obvyklé mezi lidmi činit takové závěry, a ačkoli se mi zdá, že to vše, co jsme si až dosud řekli je pravda, přece si nejsem naprosto jist a proto se obávám zaujímat tak zásadní stanoviska. Přiznám se, že pociťuji až strach z toho, k čemu jsme došli.

B: Může milovat ten, kdo se milovat bojí?

Může poznávat ten, kdo se pravdy bojí?

Může poznávat ten, kdo se bojí omylů?

Může poznávat nejvyšší pravdy ten, kdo se bojí výšek?

Může poznávat nejhlubší pravdy ten, kdo se bojí hlubin?

Je Váš strach pouze strachem Vaším anebo se cítíte být strháván i strachem ostatních lidí, na které jste se odvolával?

A: Názory na lásku mám v podstatě přejaty od druhých lidí. Sám jsem to nikdy tak daleko nepromýšlel.

B: Nuže, vydal jste sám o sobě svědectví, že jste lásku nikdy nepoznal a že žijete mezi lidmi, kteří jsou na tom stejně. Proto si netroufáte o lásce cokoli říci.

Váš strach je oprávněný, neboť kdybyste o lásce přece jen mluvil, musel byste mluvit z fantazie a ne ze zkušenosti. Budete kvůli tomu bránit mluvit o lásce jiným?

A: Nikomu nechci ani nebudu bránit, aby mluvil o lásce. Zdá se mi, že jsou to příliš silná slova, že já ani druzí okolo mne nepoznali lásku.

B: Na jedné straně se Vám zdají být příliš silná slova o tom, že jste poznal lásku, na druhé straně se Vám zdají příliš silná slova o tom, že jste nepoznal lásku. Jak je to tedy s Vámi, poznal jste lásku nebo nepoznal?

A: Poznal, ale zas až tolik ne.

B: Tzn., že jste lásku poznal méně?

A: Na vaši otázku mám strach odpovědět. Jeden aby tu vážil slova. Řeknu-li méně označíte mne Satana, řeknu-li více označíte mne za Dávla.

B: Svou opatrností na sebe vyzrazujete mnohem víc, než se bojíte, že byste vyzradil, kdybyste mi odpověděl upřímně. Vy nechcete vážít pravdu, ale chcete vážít slova bez ohledu na pravdu!

Chcete mi odpovědět po pravdě nebo ne?

A: Ano, poznal jsem lásku méně i více.

B: Mám chápat více jako nad míru a méně jako pod míru?

A: Nevím, přiznám se, že neznám míru lásky.

B: Jak vidíte, dokud nepoznáme míru lásky, nemůžeme vědět, co to láska je, tzn., že nemůžeme poznat pravdu. Nejdříve tedy musíme poznat míru lásky (svědomí, tj. Matku Boží), teprve potom můžeme poznat skutečnou lásku (Boha), a teprve potom můžeme říci, že jsme poznali pravdu. Nikoli obráceně. Dokud skutečnou lásku (mírumilovného Boha) nepoznáme, nemůžeme se o lásce pravdu dozvědět. Slovem: Poznání lásky předchází poznání pravdy, tzn., že v hierarchii hodnot stojí poznání pravdy výš než poznání Boha (lásky). Souhlasíte?

A: Pravda tedy představuje ono výše zmíněné ušulum, stojící nad láskou, které ovšem nepoznáváme ušulem, to je pravdou, ale poznáním lásky, poznáním Boha.

Mám však ještě pochybnost zda je možné poznání veškeré pravdy jen touto cestou? Vždyť někde mimo mne může být květina, atp., o které nevím, kterou jsem nepoznal, tzn., že nemohu mít poznání celé pravdy jen na základě poznání lásky.

B: Představte si trojúhelník. Kolik myslíte, že může mít variant?

- A: Nekonečné množství.
- B: Ačkoli má trojúhelník nekonečné množství variant, takže je nikdy nemůžete vidět či uskutečnit, můžete říci, že neznáte trojúhelník?
- A: Máte pravdu. Nemohu říci, že neznám trojúhelníka. Mé poznání trojúhelníka opravdu není závislé na poznání všech jeho variant.
- B: A co u čtyřúhelníka, je to stejné nebo jiné?
- A: Zdá se, že u všech druhů věcí to bude stejné.
- B: Trojúhelník a čtverec jsou dva různé druhy mnohoúhelníka. Kolik myslíte, že je variant mnohoúhelníků?
- A: Chápu, kam míříte. Mnohoúhelník je řádově něco vyššího, než jsou druhy (druhy věcí). I toto řádově vyšší mohu poznat, aniž musím poznat všechny jeho varianty.
- B: Takže můžete poznávat všechny rostliny bez ohledu na to, že vždy může být někde nějaká, kterou jste ještě neviděl?
- A: Ano, mohu poznat. A obdobně tomu tak musí být i u zvířat, nerostů, lidí, hvězd, atp. Slovem: Obdobně tomu tak musí být u všeho.
- B: Nuže je pravda poznatelná zcela?
- A: Domnívám se, že tato naprostá poznatelnost pravdy platí pouze pro smyslovou realitu, ale mohou být reality jiné, např. duševní nebo duchovní, kde to neplatí.
- B: Pane, zdá se, že jste nenapravitelný. Vždyť z duchovní a duševní reality jste mi od poznání lásky utekl do smyslové reality a teď utíkáte zpět tam, kde jsme byli. Jestliže jsme tam dospěli k poznatelnosti a Vy jste utekl do smyslové skutečnosti, kde jsme opět dospěli k poznatelnosti, jak můžete tam opět hledat nepoznatelnost?
- A: Máte pravdu, v duchovním a duševním světě jsme již byli a našli jsme tam poznatelnost právě tak, jako ve smyslovém světě. Je-li nepoznatelnost, musím ji hledat jinde. Ale nenapadá mna kde?
- B: Já Vám poradím: Hledejte ji ve své fantazii. Tam ji určitě najdete.
- A: Rozumím! **Nepoznatelnost si můžeme pouze vymyslet!**
Nemůžeme ji však prokázat, neboť nepoznatelnost reálně neexistuje.
- B: Ne jedné straně jsme si určili v hierarchii hodnot hodnotu nejvyšší (pravdu) a hodnotu bezprostředně nižší (lásku) na druhé straně jsme si určili hodnotu nejnižší (druhy věcí, např. trojúhelník, 4., 5. úhelník atp.) a hodnotu bezprostředně vyšší (nad-druh věcí, např. mnohoúhelník). Ze stupňovité pyramidy hierarchie hodnot máme tedy dva stupně základny (objektivní pravda) a dva stupně vrcholu pyramidy, z nichž ten nižší je subjektivní pravda a ten nejvyšší je pravda úplná (subjektivní i objektivní). Zbývá tedy doplnit ještě střed pyramidy a získáme kompletní hierarchii hodnot v níž budeme mít uloženo veškeré vědění vševědoucích.
- A: Ještě mne tíží jedna námitka. Mnozí mi říkají:
Jak se můžeš opovážit, takový bezvýznamný červ, jako jsi Ty, poznávat a vykládat pravdu? Pravda je něco tak vznešeného a tak vysoko nad Tebou, že se před tím můžeš jen kořit v prachu a ani nepomyšlej na to, že bys ve své pýše mohl zvednout hlavu. Který ďábel ti našeptal, že bys mohl poznat pravdu?
- B: Ti, co Vám to říkají, sami sebe považují taky za takové červy a nebo se staví společensky nad Vás?
- A: Ano, říkají to lidé, kteří sebe považují také za bezvýznamné červy, ale říkají mi to také lidé, kteří jsou společensky nade mnou.
- B: Těm prvním odpovězte: Jak ses mohl opovážit, Ty, bezvýznamný červe, zvednout hlavu a radit mi, co mám a nemám dělat, aniž znáš pravdu?
Těm druhým odpovězte totéž a k tomu přidejte: Cítíte-li se tak bezvýznamný, jako vidíte mne, jak jste se mohli opovážit přijmout společensky vyšší postavení nade mnou? Který ďábel Vám našeptal, že se nade mne můžete povýšit?
- A oběma ještě dodejte: Jak víte, že se koříte před pravdou, když ani hlavu nezvednete, abyste se alespoň podívali, před čím se koříte?
- A: Mnozí namítají, že poznáním svět ztratí své kouzlo. Že ztratí své tajemství. Kouzlo je však to, co přesahuje všednost tohoto světa a měli bychom si toho vážít a ne se toho zbavovat.

B: To mi připomíná filosofii barona von Rozumbrady, který přišel na to, že "smyslem života je hledat smysl života". Tzn., že jakmile smysl života najdete, v tu ránu ho ztratíte. Protože smysl života je něco, co život přesahuje, nesmíme ho (smysl) ztratit a proto ho nesmíme hledat.

Slovem: Abychom neztratili to, co nemáme, nesmíme se snažit, abychom to měli.

A: Mnozí ještě namítají, že kdyby byla pravda poznatelná, tak by ji už dávno někdo poznal. Oni, že však nikoho takového neznají. Z toho dělají závěr, že pravdu dosud nikdo nepoznal a proto nikdo nemůže tvrdit, že je poznatelná.

B: S tím si nevíte rady?

Což jsme již neodvodili, že pravdu lze poznat teprve po tom, až poznáme lásku a lásku že musí poznat každý sám? Ti lidé prostě nepoznali lásku, a že ji poznali jiní prostě neuvěří. Tzn., že kdyby potkali člověka, který poznal pravdu, neuvěřili by mu, neboť nechápou, že poznání musí završit každý sám. Poznání smyslové skutečnosti je, na rozdíl od poznání lásky, sdělitelné. Avšak to, co je z této smyslové objektivní skutečnosti sdělitelné je pouze její možné uspořádání v nekonečném množství variant podobně, jako můžeme z projevu všeobecné objektivní podstaty (např. z písku), která je projevem subjektivní přetéající lásky, utvářet (uspořádávat) nekonečné množství různých bábovek.

Znovu a stále musíme zdůrazňovat, že objektivní podstata toho, co je tu předmětem uspořádání má svůj původ v "Hrnečku vař", který tito lidé nepoznali. Podstata pravdy je jim tedy skryta. Analogicky se však domnívají, že je-li jim skryta subjektivní podstata, nemohou poznat ani její objektivní uspořádání. Tím klamou sebe i jiné.

To je logika zmíněného již Rozumbrady, který ve své domýšlivosti, že je na světě nejchytřejší, má za to, že to, co nemůže poznat on, nemůže poznat nikdo.

A: Jak si můžete být tak jistý, že máte pravdu?

B: Co myslíte? Mám tuto jistotu čerpat v sobě anebo ve Vás?

A: No samozřejmě že v sobě. Uznávám, že moje poslední otázka byla nejpapá.

B: Klobouk dolů! Kdo takovou námitku jednou vznese, téměř nikdy se k její nejpapnosti nepřizná.